

ДОМІНІЯЛЬНІ ВИБОРИ І ЕКОНОМІЧНА КРИЗА В КАНАДІ.

Урядова ліберальна партія видвинула питання митової тарифи, як головне питання у виборах і пробує голосно доказати, що в Канаді існує "добробут". Вона не признає безробіття та інших явищ економічної кризи. З того огляду капіталістична преса виборчого округу "Ніпперіс" пробує розв'язати питання про безробіття жартом. Газета "Ногет", що виходить в Норт Бей, в своїй передовиці з дня 25 червня накидається на "безробітних людей" і каже, що вони не є "побажаними" характерами, але, що це "заблуджені" й "гобос". Ця газета вище, що ліком для них є, що "коли вони не зможуть знайти праці, то треба зробити так, щоб вони забралися..."

Ці гіпокрити розуміють добре те положення, в якому находяться зараз безробітні, але вже така їх натура, що вони завжди відповідають "так", всім босам залізниць, майнів і фабрик, яких вони репрезентують, хоч ті самі індустріальні провідники не хочуть постаратися дати робітникам працю або годувати ту надвужку робітників, яка опинилася на вулицях через капіталістичну раціоналізацію і систему "спід-ап".

Консервати таксамо спрямували сконцентровані і отвертий атак проти скалі заробітної плати робітників. Консервативний провідник Кагон в Монреалі признає, що в Канаді є пів мільйона безробітних і що їхні фамілії находяться в прикрім положенні, але він говорить, що це є результатом неадаптої політики уряду відносно митової тарифи. Він рівночасно старається доказати, що кошти продукції в європейських колоніях є далеко нищчим в Канаді і тому, щоб цему зарадити, треба кінце обнижити заробітну плату. Він йде за прикладом Бенета.

Обі капіталістичні партії кидають тигар кризи на плечі робітників і бідних фермерів.

Комуністична партія доказує, що посилені капіталістична криза є результатом зовнішніх і внутрішніх контрадикцій капіталізму. Перша з них виявляється в міжнародній надпродукції і в хаосі на світових ринках, як також в тім факті, що одна шеста поверхні землі находиться в руках пролетаріату, поділ між яким є неможливий, щоб дати капіталістичній системі боюся скуку-таку тимчасово полекшу. Внутрішні контрадикції виявляються в

раціоналізації індустрії, системі "спід-ап", обниженні заробітної плати, продовженню годин праці і в масовім безробітті, що зменшує покупу силу населення. Ці контрадикції роблять капіталістичну кризу постійною і посилюють всі контрадикції капіталістичної системи. Постійний зріст безробіття і характер питання про безробіття стає чимраз яснішим і важнішим.

Хто є за це все відповідальний? Комуністична партія каже, що капіталістична система опирається на приватній власності природних багатств і средств продукції, які спричиняють компетенцію і анархію з економічному житті капіталістичної країни. Людство розвивається і є підтримуване працюючою класою, продукуючою класою. Власники індустрії з своїм правом приватної власності переносить всі результати раціоналізації в приватні зиски. Ніклові барони (Інтернейшннал Нікел Ко. разом з Монд Нікел Ко.) заробили минулого року 22 мільйони доларів чистого доходу. Це саме відноситься до капіталістів лісової індустрії в Кеші Бей, капіталістів паперової індустрії в Сторджен Фалс. Коли ми застановимося над тим, що Норт Бей є залізничним осередком, то мусимо згадати, що Спілар робить там кожного року сотки мільйонів доларів чистого зиску. Ці мільйони — це недоплачена платня робітникам, але робітники можуть гинути з голоду і їм грозять вигнанням з міст та кидається їх до капіталістичних визниць.

Комуністична партія каже, що власники засобів продукції, землі і природних багатств разом з своїми провінціалістичними та домініяльними урядами мусять дати робітникам працю або відповідну плату в часі безробіття. Комуністична виборча програма предкладає ці догагання конкретно. В тім самім часі вона лучить догагання тих робітників, що працюють, з догаганнями безробітних робітників. Це показується в догаганні за 6-годинним дисем праці в майнах, хемічних і інших небезпечних індустріях і у всіх індустріях, де працюють молоді робітники понище 18 років життя. Ця програма домагається сімгодинного дня праці і п'ятиденного тижня праці як також двотижневої платної річної відпущки, скасування "ніс ворк" системи "бонусу" і системи "спід-ап". Вона домагається підвижки платні за коротші го-

ФАРМЕРИ В ПЛЕЗЕНТ ГОМ "ДЕПОРТУВАЛИ" ПОСЛА БАЧИНСЬКОГО З САЛІ

Коли фермери округу Селкірк номінували в Арборг т. Навізівського своїм кандидатом, то після номінації т. Навізівський в своїй промові між іншим сказав таке: Ви, товариші, номінували мене, але запам'ятайте, що зараз аби вас залякати, панські партії пустять в рух цілу свою машину. Вас будуть лякати як дітей всячиною, тільки щоб дістати ваш голос. Але ви постійте мужно, Досить бути дітьми! В Канаді вільно думати кожному так, як він захоче.

В салі тоді був присутній пан посол Бачинський. Він забажав слова. Голова конвенції на прикінці нарад дав слово Бачинському. Між іншим пан Бачинський сказав таке: "Не слухайте люде, що вас будуть лякати, як це сказав вам Навізівський. Комуністична партія є легальною організацією і до неї вільно належати і попірати кожному, хто годиться з її програмою. Мені тільки дивно, що Навізівський вас остерігає".

А тепер на мітінгу ліберала Бенкрофта в школі Плом-Ридж той самий пан посол Бачинський плюнув собі в лице, бо лякав люде, що хто буде голосувати на комуніста, того депортують. І знаєте що сталося? Люде ж не діти. Замість послухати цим разом "раді" пана посла, вони "депортували" Бачинського з мітінгу на двір, не давши йому навіть докінчити його "раді". Ми знали, що таке буде.

Фармери! Не дайтеся залякувати ріжним агентам, бо за це вони беруть гроші, щоб вас дурити! Ідіть сміло до виборчої урни і віддайте свій голос на Навізівського!

днини праці, законів і адміністрації для забезпечення робітників, платні для матерей робітниць 6 тижнів перед і шість по породах, скасування диточої праці і пенсії для стариків в сумі \$750 на рік для кожного робітника, що осягне 55 років життя. Ця програма домагається поступенного оподаткування від доходів і до конфіскації всіх доходів поверх \$50,000. Щоб ці догагання увійшли в життя треба організувати робітничі сили для боротьби за їхнє здійснення.

Комуністична партія заявила далі, що боротьба за здійснення цих догагань, боротьба за вищий життєвий урвень працюючої класи посилює класову боротьбу, головні в цей час капіталістичної кризи і що кож-

ному думаючому чоловікові і жінці стає ясно, що треба повалити нинішню капіталістичну систему. В цій класовій боротьбі виборча кампанія може бути тільки одною формою боротьби, при допоміж якої капіталістичний парламент викривається як державну машину, яка бореться капіталістичну систему експлуатації при допоміж якої мобілізується працююча класу для встановлення уряду робітників і фермерів. Тоді настане зміна нинішньої соціальної системи, олертої на приватній власності, на соціалістичну систему, на нове суцільство, яке зараз будують робітники і селяне під радянським урядом на одній шестій частині земної кулі.

А. Т. Гил.

ВІДОЗВА КООПЕРАТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО РОБІТНИКІВ КАНАДИ.

Наближається день виборів до домініяльного парламенту і ріжні партії, представники і підтримувачі капіталістичної системи: ліберальні, консервативні і так звані лейборістські партії розпочали завязу кампанію за своїми кандидатами. Ріжнородні платформі й класи, що гомосить ріжні аіки та реформи на сучасне положення і які ці партії гомосить через радіо по цілій країні, відбивають їхні стремління. Вони використовують тяжке положення, що стоїть перед робітниками класою і обіцяють йому направили, якщо тільки когось з тих партій прийде до

влади. Вони кажуть, що безробіття буде полекшене, якщо це цілком усунене і робітничая клася знає задоволення і щастя.

Для класово-свідомого робітника, який розуміє позицію капіталістичної системи, все це виглядає на звичайну нісенітницю і його цими класами не обмануть. Він добре знає, що в теперішній системі всі товари виробляються не для ужитку, але для зисків і тому безробіття є злогичним і неминучим наслідком. Надпродукція і скражена боротьба за світові ринки є попередниками другої світової війни, яка сті-

ть перед обличчям робітничої класи нині, війни, яка, взявши на увагу всякі приготування, буде далеко страшнішою, як її попередниця і яка, без сумніву, потрясе сучасною капіталістичною системою в самих її основах.

Комуністична партія бере активну участь в нинішніх виборах, номінувавши своїх кандидатів в кількох округах. Це є одинока партія, що репрезентує робітництво і її програма є в прямій і гострій опозиції до програм капіталістичних партій і їхніх агентів, вона поведе боротьбу до кінця.

Наше згаданий комітет, визнає кожного робітника перестудіювати програму комуністичної партії найдокладніше і дати повне й шире повертя і кандидатам в день виборів.

З товариським привітом, Агітатор Інтернаціонал Кооперативів Трейдінг Ко. у Порт Артур і Форт Віл'ям, Порт Артур, 12 липня 1930.

РІЖНІ ВІСТІ.

В ПОЛЬЩІ ПІВ МІЛЬЙОНА ДІТЕЙ БЕЗ НАУКИ.

Урядова польська статистика виказує, що в Польщі і за недостатці шкільних будинків і вчителів щорічно близько пів мільйона дітей не ходять до школи. Це діти бідних селян і робітників. Наслідком цього неграмотність в Польщі росте щораз більше.

ФРАНЦУЗЬКА РЕАКЦІЯ ПРОТИ ЗАХИСТНИКІВ ВИЗВОЛЕННЯ ІНДО-КИТАЮ.

У звязку з останніми подіями в Індо-Китаю французька влада підсилала переслідування проти компартії.

Суд департаменту Сени заарештував на 10 років ув'язнення завдувача видавництва комуністичної газети "Іманіте" і членів ЦК Комсомолу. Засуджених обвинувачено у виготовленні й розповсюдженні літератури проти кровавого збройного здушення французькими капіталістами визвольних змагань працюючих Індо-Китаю.

КОНФЛІКТ ПОМІЖ ІМПЕРІАЛІСТАМИ ІТАЛІ І ФРАНЦІ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

На воєнні вигуки Муссоліні, які він пускав недавно в Римі та по інших більших містах Італії, швидко відгукнулись французькі імперіалісти. Французький міністер маринарки Дюмесніль поїхав на "інспекцію" воєнної флотії й влаштував велику морську демонстрацію біля африканського побережжя.

ДО ЧЛЕНСТВА ТУРФДІМ І РЗТ ТА ДО ВСЕГО УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЦТВА І ФАРМЕРСТВА В КАНАДІ

Відозва ЦВК ТУРФДім і Головного Заряду РЗТ.

Дорогі Товариші й Товаришки!

Сегорічні домініяльні вибори відбуваються в часі великої економічної кризи та шаленої раціоналізації капіталістичної продукції, системи "спід-ап". Сотні тисяч робітників викинуто на вулиці без засобів до життя. Фармерські продукти знецінені й бідне фермерство стоїть перед обличчям голодової житогіння. До того податки, моргеджеві й ріжні задовження скували його й тисячі фермерів вже або самі полишили свої фарми, або їх викинули з них ріжні лихварські компанії.

Використовуючи це тяжке положення робітництва й бідного фермерства, капіталістичні партії і їхні прихвостні, оті "незалежні" та канадійські партії праці, гомосять свої програми, в яких обіцяють: робітникам роботу, а фермерам ціни на їх продукти.

Це є звичайна злода. Ці пани були при владі до цього часу і це за їх урядування прийшла економічна криза. Коли б вони були хотіли, або могли зарадити цему тяжкому положенню, то вони були б вже досі зарадили, або, найкраще, були б взагалі до неї недопустили. Але вони цього не зробили і не зроблять коли вернуть знову до влади, не робить ріжниця, чи то будуть ліберали чи консервати.

Економічна криза в Канаді не є явище тільки канадійське, але світове. Пани це добре знають, а те, що вони обіцяють у своїх програмах та в промовах, які безнастанно гомосять на мітінгах і через радіо — це тільки лапка на робітничій та фермерській голоді.

Лейборіти та оті ріжні фермерські прогресисти відкрито співробітничать з капіталістичними партіями, а головню з ліберальною партією. В багатьох випадках ліберальна партія навіть не поставила своїх кандидатів проти прогресистів, або лейборітів і в цих виборах отверіло їх попірає. Кожному робітнику й бідному фермерові повинно бути ясно, що таке сватання з панами тих, які претендують на предстанників робітників і фермерів, є на некористь цим останнім, а на користь капіталістичній класі.

Одинокою партією в цих виборах, що йде під чисто класовою програмою робітників і бідних фермерів — є комуністична партія. Вона має в кількох виборчих дістріктах своїх кандидатів. Програма комуністичної партії — це є боротьба за інтереси робітників і бідних фермерів. Це є боротьба не тільки виборча, але передвиборча, повиборча, це є шоденна боротьба за право на людське життя цих двох великих синів праці, які нині пригнічені до самої землі капіталістичною системою визиску. Ви цю програму не тільки читали, але ви бачили, як під її кличами робітництво зводить свою шоденну боротьбу на вулицях міст, під веротами фабрик і на кожному кроці за кусок хліба. Під програму комуністичної партії стає вже до боротьби й бідне фермерство, наприклад, в округі Селкірк, в Манітобі, де воно номінувало свого кандидатом комуніста.

Ми кличемо членство українських масових організацій і все українське робітництво й бідне фермерство стати в день виборів 28 липня солідно за кандидатами комуністичної партії й цим запротестувати проти страшного визиску, а стати за боротьбу за повне визволення з капіталістичного гнету.

За ЦВК ТУРФДім За Головний Заряд РЗТ
М. Шатувський, секретар. О. Хоміцький, секретар.

БУНТ В ПОЛЬСЬКІЙ АРМІІ. НЕ МОЖУТЬ ЗАБУТИ.

Рекрути числом 300 осіб, яких перевозили в Варшаву до Вільна збунтувалися. На кожній станції вони демонстрували проти фашизму і за Радсоюзом.

В Білостоці на залізничній станції відбули вони збори, а тамошня поліція не мала сміливості перешкодити. Щойно в Орлі чекали те них офіцери з кулеметами. Між офіцерією і бунтарями прийшло до бою. Були вбиті й поранені. Рекрутів оточено і в кайданах відставлено до військової тюрми.

ПІДСТРЕЛЕНО ШПІОНА.

Біля Простекен, на східно-прусько-польським кордоні, пострілив німецький митний урядовець польського прикордонного урядовця, що з метою шпонаж пробрався в цивільнім одязі на німецьку територію.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВСЮЮНЬТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ Й ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" — одиникий український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: \$4.00 на рік, \$2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одиникий дійсно фермерський український часопис в Канаді, що боронить інтереси працюючого фермерства. Передплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиникий журнал в українській мові для працюючого жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: \$1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"БОГОВА МОЛОДЬ" — одиникий журнал в українській мові для української роб-фарм. молоді, виходить раз на місяць. Передплата лише 50 центів на рік.

Передплату на поштові часописи й журнали посилайте або на ім'я якого часопису окрема, або на

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N, Ltd. Cor. Pritchard & McGregor Sts. Winnipeg, Man.

ЕРІХ МАРІА РЕМАРК

На західному фронті без змін

Переклав з німецької мови Ж. Бургардт.

(23)

(Продовження)

Ходять чутки про офензиву. Ми вирушаємо на фронт двома днями раніше, ніж звичайно. По дорозі ми минаємо зруйновану школу. Відзовж неї стоїть подвійна висока стіна цілком нових, світлих, неподіраних труп. Вони це тхнуть соломою та сосною й лісом. Их не менш, як сотня. — "Оце вже подбали добре про офензиву", — каже здивований Міллер.

"Не говори дурниць!" — гукає на нього Качинський.

"Це для нас", — гарчить Детерінг.

"Радий, коли тобі це дадуть труну", — всміхається Тьяден. — "для твоєї довготелесої пошті прийдеться лиш намет".

Інші тек шуткують, неприємні жарти, що ж нам взагалі робити? Труни, дійсно ж, для нас. Такі речі організовано гарно.

Всюди перед нами кипить. Першої ночі ми намагаємося орієнтуватися. Досить тихо, а тому можна чути, як торрхтять за-ворожним фрон-

том грузовики, аж до смеркання. Качинський каже, що вони не відходять, але привозять загопи, набой, гармати. Англійську артилерію підслено. Це ми зразу чуємо. Праворуч від фарми стоїть приваїмні на чотири батерії 20,5 більше, а за зламаною топодею поставлено міномети. Крім цього, збільшилась кількість цих малих, французьких Запальних шук.

Ми в невеселому настрої. Вже дві години ми сидимо в траншеях, тоді наша власна артилерія влучає до нашого рову. Це вже втретє протягом місяця. Коли б це ще була помилка в націлюванні, ніхто б нічого не сказав, але це через те, що рури вже стерті; вони силють до нашого сектору, такі неспівні інколи бувають постріли. Цієї ночі ми маємо завдяки цьому двох поранених.

Фронт — кіткі, в якій треба нервово чекати на те, що буде. Ми лежимо під гранатами, що проносяться над нами, і живемо в напруженому очікуванні невідомого. Над нами, загроза випадку. Коли летить гармата, я міжу зігнувшись, оце все; куди він влучить, цього я точно не знаю і на це впливу не маю. Ця випадковість є те, що нас робить байдужими. Декілька місяців тому я сидів у шанці і грав у скарт; через якийсь час я встав і вийшов, щоб відвідати знайомих у другому окопі. Коли я повернувся, від першого вже нічого не залишилося, його було розчавлено важким набоем. Я вернувся до другого і прийшов саме в час, щоб допомогти його розкопати. Погго тимчасом засипало.

Я залишаюся живим так само випадково, як і поранені. В шанці, куди не може влучити бомба, мене може розчавити, а на широкому полі під барабаним вогнем на протязі десяти годин мене може й не запенити. Кожний солдат зацікавиться живим лише через тисячу випадків. І кожний солдат вірить та довіряє випадкові.

Треба звернути увагу на наш хліб. Останніми часами розвелось дуже багато шурів, з того часу, як шанці не зовсім упорядковані. Детерінг доводить, що це найпевніша ознака, що буде густе повітря. Шурі тут особливо гідкі, бо вони такі великі. Це та порода, що зветься мертвяками, вони мають мерзнені сердиті голі морди, і робиться м'ясно, коли поглянеш на їхні довгі хвости.

Здається, вони дуже голодні. Майже у всіх вони понаїдгризли хліб. Кроп зав'язав його в полотно та поклав під голову, але він не може спати, бо вони бігають йому по обличчю, щоб добратись до хліба. Детерінг пішов на хитроші; він прив'язав до стелі тонкий дріт і повис на нього свій клунок з хлібом. Але коли він уночі запалив свою кешенькову лампу, він побачив, що дріт гойдається туди й сюди. На хлібі сиділи верхи жирних шурів.

Нарешті ми кладемо край. Шматки хліба, понаїдгризані шурами, ми обережно відіреємо; викинути хліб ми ні в якому разі не можемо, бо інакше нам завтра нічого буде їсти.

Відрізані скибки ми кладемо посередині, на підлозі. Кожний бере свою лопату і лягає напідготові. Детерінг, Кроп і Качинський тримають наготові свої кешенькові лампи. Через